

Lekcja 3 - Liczba , Przypadek , Rodzaj, Rzeczowniki drugiej deklinacji , Przedimek określony, Łączniki, Enklityki i Proklityki

Liczba

Różnice między rzeczownikami w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej są nam znane. Mówimy *zabawka* (w liczbie pojedynczej) i *zabawki* (w liczbie mnogiej). Mówimy *dziecko* (w liczbie pojedynczej) i *dzieci* (liczba mnoga).

Podobnie w języku greckim zobaczymy różne formy rozróżniające rzeczowniki w liczbie pojedynczej od rzeczowników w liczbie mnogiej.

Podobnie jak w angielskim, czasownik grecki musi się zgadzać z jego podmiotem. Oznacza to, że jeśli podmiotem zdania jest liczba mnoga, czasownik musi być w liczbie mnogiej. (Jest wyjątek, który wskażemy później).

Przypadki

Przypadki są nam również znane, chociaż dokonujemy rozróżnień w większym stopniu niż język grecki. Jako punkt wyjścia możemy przyjąć, że przypadek odnosi się do funkcji rzeczownika, zaimka lub przymiotnika w zdaniu. Jeśli słowo pełni rolę podmiotu będzie w jednym przypadku. Jeśli działa jako obiekt bezpośredni, będzie w innym przypadku i może mieć inną postać. Przykładowo, w języku polskim, zaimek liczby pojedynczej pierwszej osoby to "ja", gdy jest to podmiot:

"**Ja** widziałem tego człowieka."

Ale staje się "**mnie**", gdy jest to **obiekt** :

"Ten człowiek **mnie** zobaczył."

Liczba przypadków w języku greckim zależy od tego, czy przypadek oznacza *funkcję*, czy też *formę* .

Jeśli używamy przypadku do oznaczania **funkcji**, wówczas możemy liczyć **8 przypadków**, które mają 5 form. (A.T. Robertson reprezentuje takie podejście.)

Jeśli używamy przypadku do oznaczenia **formy**, możemy naliczyć **5 przypadków** wykorzystanych na 8 sposobów (jest to podejście zastosowane w tym podręczniku, a także w opisowej gramatyce autorstwa Blassa i Debrunera)

Chociaż nie ma potrzeby poznawania wszystkich tych różnic w tym momencie, poniższa tabela przypadków jest podana dla przyszłego odniesienia:

Nazwa formy	Nazwa funkcji	Opis użycia
Mianownik Nominativ	Mianownik (kto?, co?)	Głównym zadaniem mianownika jest oznaczanie podmiotu np. pies, dom
Dopełniacz Genetiv	Ablatyw (skąd?, dokąd?) Dopełniacz (kogo?, czego?)	źródło, pochodzenie (z psa, z domu / do psa, do domu) rodzaj, posiadanie (np. psa, domu)

Celownik Dativ	Celownik (komu?, czemu?) Narzędnik (z kim?, z czym?) Miejscownik (o kim?, o czym?)	niebezpośredni obiekt (np. psu, domowi) sposób, zwłaszcza bezosobowy (np. z psem, z domem) lokalizacja (w psie, w domu)
Biernik Accusativ	Biernik (kogo?, co?)	obiekt bezpośredni i różne inne zastosowania (np. psa, dom)
Wołacz Vocativ	Wołacz (o!)	bezpośredni adresat (np. psie, domie / domu)

Podczas tego kursu wprowadzającego będziemy mieć na myśli **formę**, gdy mówimy o **przypadku**. Zaczniemy od uproszczonego podejścia do znaczenia każdego przypadku. **Naucz się co następuje:**

Mianownik / Nominative	Podmiot
Dopełniacz / Genetive	Często tłumaczymy za pomocą "z ..."

Celownik / Dative	Obiekt pośredni
Biernik / Accusative	Obiekt bezpośredni
Wołacz / Vocative	Bezpośredni adresat

Mianownik

Ten jest łatwy. Jeśli słowo jest podmiotem zdania, musi ono być w mianowniku.

Dopełniacz

Na przykład,

ὁ λόγος θεοῦ (dopełniacz) = słowo Boże

ὁ νόμος ἀνθρώπου (dopełniacz) = prawo człowieka

ὁ υἱὸς ἀδελφοῦ (dopełniacz) = syn brata

Celownik i Biernik

W języku polskim mówimy o obiekcie bezpośrednim i obiekcie pośrednim. Rozważ zdanie: "Ja dałem tacie gazetę".

	ja	dałem	Tacie	Gazetę
składnia	podmiot.	czasownik	pośredni obiekt	bezpośredni obiekt
przypadek	Mianownik		Celownik	Biernik

Biernik będzie zazwyczaj tłumaczony jako **bezpośredni przedmiot**.

Wołacz

Tak jest w przypadku adresu bezpośredniego. W poniższym zdaniu "Syn" jest w wołaczu.

"Synu, daj mi gazetę."

Rodzaj

Płeć

Ogólnie rzecz biorąc, dany rzeczownik jest rodzaju męskiego, żeńskiego lub nijakiego. Nie będzie męski w jednym kontekście, a kobiecy w innym kontekście. Są pewne wyjątki, którymi nie będziemy się zajmować w tym kursie.

Podmiot rodzaju nijakiego w liczbie mnogiej może mieć formę czasownika liczby pojedynczej. Wcześniej zauważyliśmy, że istnieje wyjątek od reguły, która wymaga, aby podmiot i czasownik zgadzały się w liczbie.

Druga Deklinacja

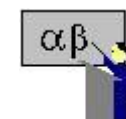
Deklinacja to odmiana rzeczowników i przymiotników. Czasowniki podlegają koniugacji (czas, osoba, tryb), rzeczowniki deklinacji (przypadek, liczba).

Druga deklinacja jest często wprowadzana na początku, ponieważ jest najłatwiejsza do nauczenia. Większość rzeczowników 2-giej odmiany jest rodzaju męskiego lub nijakiego. Zakończenia przypadków są następujące:

	rodzaj męski		rodzaj nijaki	
	l.poj.	l. mnoga	l.poj.	l. mnoga
mianownik	ος	οι	ον	α
dopełniacz	ου	ων	ου	ων

celownik	ω	οις		ω	οις
biernik	ον	οις		ον	α
wołacz	ε	οι		ον	α

Ściśle mówiąc, o w końcówkach powyżej należy do rdzenia słowa. Na przykład rdzeniem w słowie θεός (r. męski mianownik l. pojedyncza.) Jest θεο - a zakończenie to ς , a nie ος. Ponieważ wszystkie odmiany rzeczowników 2-giej deklinacji kończą się na ο, druga deklinacja jest czasami nazywana deklinacją ο. Jednakże, ponieważ ο w rdzeniu i prawdziwe zakończenia przechodzą różne modyfikacje w połączeniu, na razie najłatwiej będzie po prostu zapamiętać zakończenia, jak podano powyżej. **Naucz się męskiego, a następnie użyj [Klik-Thru Korepettor](#), aby nauczyć się rodzaju nijakiego.**

[Klik-Thru](#)
Korepettor

Prawdziwe zakończenia dla rzeczowników rodzaju męskiego drugiej deklinacji podano poniżej wraz z objaśnieniami modyfikacji, które powstają w połączeniu z końcem ο w rdzeniu.

Prawdziwa 2-ga deklinacja końcówek męskich liczby POJEDYNCZEJ w połączeniu z zakończeniem ο w rdzeniu

prawdziwa

modyfikacje do ostatecznego ο

formy

	końcówka	w rdzeniu lub na końcu	formy połączeń
mianownik	ς	brak	ος
dopełniacz	ο	końcowe ο w rdzeniu i ο w końcu łączą się zgodnie ze standardem zasady skracania samogłosek	ου
biernik	ι	ι staje się przypisane do wydłużonej końcowej samogłoski w rdzeniu	ω
celownik	ν	brak	ον
wołacz	brak	końcowe ο w rdzeniu zmienia się w ε	ε

**Prawdziwa 2-ga deklinacja końcówek męskich liczby MNOGIEJ
w połączeniu z zakończeniem ο w rdzeniu**

prawdziwa modyfikacje do ostatecznego ο formy
końcówka w rdzeniu lub na końcu połączeń

mianownik	ι	brak	οι
dopełniacz	ων	końcowe o w rdzeniu i ω w zakończeniu łączy się zgodnie ze standardem zasady skracania samogłosek	ων
celownik	ις	brak	οις
biernik	υς	v wypada a kończąca samogłoska w rdzeniu jest wydłużona do ου aby zrekompenzować utratę v	ους
wołacz	ι	brak	οι

Konwencja o odmianie rzeczowników

Jeśli spojrzysz na listę słów na stronie 35 w swoim podręczniku (str. 15 w wydaniu z 1986 roku), zauważysz kilka liter po każdym rzeczowniku. Na przykład pierwszy wpis na liście słów wygląda następująco:

ἄγγελος, -ου, ὁ

Słowo to ἄγγελος. Po nim mamy **dopełniacz liczby pojedynczej**, -ου. Jest to podane w celu ułatwienia identyfikacji wzorca fleksyjnego. Nawet w obrębie jednej deklinacji istnieją różne wzorce odmiany. Znajomość końcówki pojedynczej dopełniacza jest częścią klucza do poznania, który wzorzec następuje po danym słowie. Drugą potrzebną informacją jest **rodzaj (płeć)**, na co wskazuje przedimek

określony, który w tym przypadku jest męski \acute{o} . (W dalszej części tej lekcji nauczysz się o przedimku określonym). Należy zauważyć, że zidentyfikowaliśmy dwa rodzaje odmiany dla drugiej deklinacji, jedną dla rzeczowników rodzaju męskiego i jedną dla rzeczowników rodzaju nijakiego, ale końcówka liczby pojedynczej dopełniacza jest taka sama dla obu. Zatem potrzeba więcej informacji, aby wiedzieć, jaki wzór zastosować. Jeśli oprócz znajomości końcówki pojedynczej dopełniacza znamy także rodzaj (płeć), można rozpoznać wzór fleksji dla różnych kombinacji przypadku / liczby. Jest to tradycyjna metoda wymieniać rzeczowników nie tylko w podręczniku, ale także w standardowych leksykonach.

Zasady Akcentowania rzeczowników

- Gdy rzeczowniki podlegają odmianie akcent pozostaje tak blisko sylaby akcentowanej w mianowniku liczby pojedynczej, jak zezwalają na to ogólne zasady

Ultima to ostatnia sylaba w wyrazie

Penulta to przedostatnia sylaba w wyrazie

Antepenulta to trzecia od końca sylaba w wyrazie

Zwróć uwagę, jak w czasie odmiany ogólne zasady wymuszają migrację akcentu w trzysylabowym słowie κύριος:

I. pojedyncza
mianownik κύριος

I. mnoga

κύριοι

wyjątek od zasady dyftongu,
końcowe οι jest krótkie;
akcent powraca do swojej

dopełniacz	κυρίου	długa ultima (dyftongi są długie) przenosi akcent na penultę (antepenultę można tylko zaakcentować jeśli ultima jest krótka)	κυρίων	pozycji mioanowniku l.p. długa ultima przenosi akcent na penultę (ante penult można tylko zaakcentować jeśli ultima jest krótka)
celownik	κυρίῳ	długa ultima (dyftongi są długie) przenosi akcent na penultę (antepenultę można tylko zaakcentować jeśli ultima jest krótkie)	κυρίοις	długie ultima (dyftongi są długie) siły wymuszają do penulta (antepenultę można zaakcentować tylko jeśli ultima jest krótka)
biernik	κύριον	akcent powraca do swojej pozycji w miaowniku l.p.	κυρίους	długa ultima (dyftongi są długie) przenosi akcent na penultę (antepenultę można zaakcentować tylko jeśli ultima jest krótkie)
wołacz	κύριε	akcent powraca do swojej pozycji w miaowniku l.p.	κύριοι	wyjątek od zasady dyftongu rzędy, końcówka οι jest krótka; akcent powraca do swojej

pozycji w mianowniku l.p.

- W dopełniaczu i celowniku , jeśli ultima jest akcentowana, musi to być akcent przeciągły [circumflex](#).

θεός jest akcentowany na ultimie. Zwróćmy uwagę na zmiany akcentu w akcent przeciągły ([circumflex](#) oznaczany daszkiem nad literą) w dopełniaczu i celowniku dla liczby pojedynczej i mnogiej:

	I.pojedyncza	I. mnoga
mianownik	θεός	θεοί
dopełniacz	θεοῦ	θεῶν
celownik	θεῷ	θεοῖς
biernik	θεόν	θεούς
wołacz	θεέ	θεοί

Aby **zanalizować** słowo, identyfikujesz jego formę gramatyczną.

W przypadku czasowników, określ czas, stronę, tryb, osobę, liczbę, formę słownikową, znaczenie.

λύσομεν jest analizowany w następujący sposób:

czas przyszły strona czynna tryb oznajmujący, pierwsza osoba w liczbie mnogiej λύω , tracę

W przypadku rzeczowników należy określić rodzaj, przypadek, liczbę, formę słownikową, znaczenie.

ἄγγέλων jest przetwarzany w następujący sposób:

rodzaj męski dopełniacz liczby mnogiej dla ἄγγελος , *anioł*

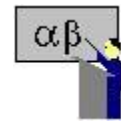
Przedimek określony

Termin **przedimek określony** odnosi się do angielskiego słowa "the" tłumaczony na polski jako „ten konkretny, ten określony”. W języku angielskim mamy również **przedimek nieokreślony** , "a" w języku polskim tłumaczony jako „jakiś, nieokreślony”

W języku greckim nie ma żadnego przedimka nieokreślonego. Decyduje o tym kontekst

Jednakże grecki ma przedimek określony. Deklinuje się go przez liczbę, przypadek i rodzaj w następujący sposób:

Przedimek określony

	rodzaj męski		Rodzaj nijaki	
	l. poj.	l. mnog.	l. poj.	l. mnog.
 mianownik	ὁ	οἱ	τό	τά
 dopełniacz	τοῦ	τῶν	τοῦ	τῶν
 celownik	τῷ	τοῖς	τῷ	τοῖς
 biernik	τόν	τούς	τό	τά

Zauważ, że nie ma **żadnego wołacza**.

Zwróć także uwagę na podobieństwo między przedimkiem określonym a końcówką fleksyjną przypadku.

Porównanie Męskiego Przedimka określonego i końcówek fleksyjnych

Zauważ, że w przypadkach skośnych (w przypadkach innych niż mianownik), przedimek określony to po prostu końcówka fleksyjna wyrazu poprzedzona literą τ z dodanym znacznikiem akcentu.

W mianowniku nie ma przedrostka τ, nie ma znaku akcentu, a w mianowniku liczby pojedynczej ς jest pomijane.

Porównanie Nijakiego Przedimka określonego i końcówek fleksyjnych

τ jest poprzedzającym prefiksem, a ν jest pomijane mianowniku I.poj. i bierniku I.poj.

Zgodność

Przedimek określony musi zgadzać się z liczbą, przypadkiem i rodzajem z rzeczownikiem, który modyfikuje. Dlatego powinniśmy napisać,

τοὺς λόγους

zamiast

ὅτων λόγους (liczba się nie zgadza)
οἱ λόγους (przypadek się nie zgadza)
τὰ λόγους (rodzaj się nie zgadza)

"Złożony " a " Prosty"

Będziemy mieli okazję *opowiedzieć* o konstrukcjach *złożonych* (wykorzystujących przedimek określony) i konstrukcjach *prostych* (tych, które nie używają tego przedimka). Chodzi o używane w gramatyce łączenia słów takich jak [zaimki względne](#) (który, które, którzy itp.) i [zaimki wskazujące](#) (ten, ta, tamten, tamte, itp.) Wydaje się, że przedimek określony w języku greckim wyewoluował z zaimka wskazującego. (Patrz Robertson, str. 755).

Czasownik być"

Tryb oznajmujący czasownika „być”, czas teraźniejszy w stronie czynnej

	I. poj.		I. mnoga.	
1 osoba	εἰμί	jestem	ἐσμέν	jesteśmy
2 osoba	εἶ	jesteś	ἐστέ	jesteście
3 osoba	ἐστί (v)	jest	εἰσὶ (v)	są

Zwróć uwagę na ruchome v w trzeciej osobie liczby pojedynczej i mnogiej.

Czasownik "być" często określa się jako "[kopule](#)" (łącznik gramatyczny), ponieważ **łączy** Podmiot z [Orzeczeniem Imiennym](#) lub Podmiot z [Orzeczeniem Czasownikowym](#). Być może nauczyłeś się nazywać takie słowa **czasowniki łączące**.

Wcześniej omawialiśmy podmioty bezpośrednie (mianownik) i obiekty niebezpośrednie (biernik).

Na przykład zaimek liczby pojedynczej pierwszej osoby to "ja", gdy jest to **podmiot** :

"Ja widziałem tego człowieka."

Ale staje się "mnie", gdy jest to **obiekt** :

Forma mianownikowa	Forma dopełniająca
ja	mnie
on	jego

"Ten człowiek **mnie** zobaczył."

Podobnie mówimy: " **On** widział tego człowieka", ale mówimy: "Ten człowiek **go** widział".

Mówimy: "One widziały mężczyznę", ale mówimy: "Ten człowiek **je** widział".

Formy *ja* , *on* i *one* są w przypadku mianownika. Mianownika używa się dla podmiotu zdania. Formy *Ja* , *on* i *oni* są w przypadku biernika. Przypadek ten jest używany dla obiektu bezpośredniego, obiektu pośredniego lub przedmiotu przyimka.

ona	ją
my	nas
oni	ich
kto	komu

Pamiętaj, że [czasownik dynamiczny](#) przyjmuje formę dopełniającą. Ale kiedy czasownik jest **łączącym czasownikiem**, a nie czasownikiem dynamicznym, rzeczownik w orzeczeniowej części zdania nie jest przedmiotem czasownika, ale jest utożsamiany z samym podmiotem. W zdaniu "Zobaczyłem człowieka", *człowiek* jest przedmiotem dynamicznego czasownika *zobaczyłem*. Ale w zdaniu "Jestem człowiekiem", *ja* i *człowiek* odnosimy się do tej samej osoby. *Człowiek* nie jest przedmiotem czasownika. Zamiast tego jest to **Orzeczeniem podmiotowym**. Podmioty orzeczeń muszą być w mianowniku. Na przykład, gdy ktoś mówi: "Kto to jest?" Prawidłowa odpowiedź brzmi "To ja", a nie "To mnie". *Ja* jest orzeczeniem podmiotowym i musi być w mianowniku.

Dotyczy to również języka greckiego. Gdy czasownik jest **łącznikiem gramatycznym** , np. czasownik, **być** , rzeczownik w orzeczonej części zdania będzie podmiotem orzeczenia i będzie w mianowniku.

Napiszemy,

ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν ἀδελφός **ς** (Ten mężczyzna to jest brat)

nie

ὁ ἄνθρωπος ἐστὶν ἀδελφός **ν**

W pierwszym przykładzie ἀδελφός jest poprawnie w mianowniku, ponieważ jest to podmiot orzeczenia. W drugim przykładzie jest

nieprawidłowo w bierniku.

Enklitkyki i Proklitkyki

Enklitkyki to słowa wymawiane tak ściśle z *poprzednim* słowem, nie mają własnego akcentu.

Proklitkyki są słowami wymawianymi ściśle z *następującym* słowem, że nie mają własnego akcentu.

Z powodu zasady, że zaakcentować można tylko trzy ostatnie sylaby, Enklitkyki tworzą szczególne problemy. Jeśli poprzedzające słowo jest akcentowane na antepenulcie, jednosylabowa enklitkyka wymawiałaby się razem z nim, tworząc słowo z co najmniej czterema sylabami bez akcentu na żadnej z trzech ostatnich sylab. Ten sam problem pojawiłby się, gdyby dwusylabowa enklitkyka była wymawiana z poprzedzającym słowem akcentowanym na penulcie. Specjalne zasady przewidują dodawanie akcentów w takich przypadkach. Zapoznaj się z podręcznikiem, strony 262-263. (Patrz strona 23 w wydaniu z 1986 r.)

Istnieje jedna dodatkowa reguła, do której możesz odwołać się:

Jeśli słowo przed enklitkyką samo jest proklitkyką lub enklitkyką, pierwsze z nich nabiera ostrości w ultimie.

W koniugacji εἶμι podanej powyżej wszystkie formy z wyjątkiem drugiej osoby I. poj. εἶ są enklitkykami. Są one pokazane z akcentami, które zdobywają zgodnie z zasadami podanymi na stronach 262-263 w podręczniku. (Patrz strona 23 w wydaniu z 1986 r.)

Podsumowanie lekcji 3

- Rzeczowniki mają liczbę, przypadek i rodzaj
- Przypadki tworzy się końcówkami rzeczownika
- Deklinacja jest wzorem takich zakończeń
- Większość rzeczowników drugiej deklinacji jest rodzaju męskiego lub nijakiego

- W przypadku rzeczowników znak akcentowy pozostaje tak blisko swojej pozycji w mianowniku liczby pojedynczej, jak pozwalają na to ogólne zasady akcentu.
- Dla rzeczowników 2-deklinacji, jeśli dopełniacz lub celownik w dowolnej liczbie jest akcentowany na ultimie, akcent musi być przeciągły (circumflex).
- Odmiana rzeczowników to: rodzaj, przypadek, liczba, forma słownikowa, znaczenie
- Przedimek określony jest deklinowany pod względem liczby, przypadku i rodzaju i musi zgadzać się z rzeczownikiem, który modyfikuje.
- Czas teraźniejszy strona czynna trybu określającego czasownika "być" to εἶμι, εἶ, ἐστί, ἐσμεν, ἐστε, εἶσι
- Enklityka to słowo wymawiane tak ściśle z poprzednim słowem, że nie ma własnego akcentu
- Proklityka jest słowem wymawianym tak ściśle z następującym słowem, że nie ma własnego akcentu.